

Plugor Magor „fekete” versei elé

Ki hinné, hogy a Babits Mihály rádöbbenését követő közel nyolc évtized egy pillanatában egy szerelmes ifjú költőben is felvillan a fölismerés arról, hogy fekete az anyag rejtett lelke? S a *Csongor és Tünde* megjelenése után mintegy százhatvan életet-irodalmat próbáló esztendővel visszhangozzék az egyetemessé mélyülő éjszakából a dal: *ébren maga van csak az egy szerelem? Plugor Magor* verseit (mit verseit! ómódián: költeményeit!) olvasva szüntelenül szemrevételeznünk kell: omló-bomló világok-értékek sötétjéből feszes forma világlik elő; folklorisztikus mélységek komor üzenetében a gyarlón emberi gesztus, a szüntelenül ismétlődő érzelmi regény (a megcsalatottság, a hívtelenség és a visszatérés-visszagondolás) mutathatja az utat az el nem érhető, de a távolban mégis valahol létező harmónia felé. S ha összeszakad ég és föld, ha mondatok hullnak darabjaikra, ha ráolvasásszerű, mondókákat idéző igézetek ejtik is foglyul a szóval, fogalmazással kísérletezőket, a kidolgozottság, a bibelődés a külső formával belső elszántság, szűnni nem képes remény tanúbizonysága: értelmes cselekedet a versszerzés. *Értelmes*; és méltó a világot, világunkat „belakni” készülőhöz; vagy tán nem is pusztán értelmes tett, hanem az *értelmezés* ígérését sugárzó beszéd-aktus. Ráolvasások, mondókák, ismét összerakott, szonettbe szorított kapcsolatok hirdethetik: a tapasztalat meg a vágy, a felejtett kulturális hagyomány és az eszméltető, jóllehet, egyre meszebbre tűnő táj, a „könyvek könyve” kőtáblákra vésett igéi és kíméletlenül törtető korunk egységbe foghatók, együtt szemlélhetőek, s ezáltal „királyi titkuk” megközelíthető, ha a vers egyszerre harmónia és diszharmónia, tétováság és bizonyosság, tépott előadás és szikár forma. *Plugor Magor* verseit már csak ezért (is) ajánlom az olvasók figyelmébe; mindenkiébe, aki vele együtt hiszi: a néven nevezés, a dolgok szimbolikus rendjébe illesztés verseiből igazi, teljesedő élet (és irodalom) tárul föl.

Fried István

PLUGOR MAGOR

Fekete versek

1.

*talán a napfény
arany fölött bádog
régi toronyra
sugár szöggel rávont
szószék hol ígét –
és hogyha nem lenne
galamb szemébe –
Tamást is hirdetnék*

talán gémeskút
 mélyéről nagyanyám
 méri marháknak
 a szomszéd hús vizét
 talán a szomszéd
 pocsolján vékony jég
 bent a légmentes
 apró légbuborék
 hárfa dob érckürt
 vagy mindezek együtt

2.

Csak az eső kölcsönös, aki gyóntat,
 újévkor a kezéd már máshoz hajol,
 bort hozok, téged az utolsó mondat,
 s eldől a homokra vont kalózhajó.

Körbeleng a semmi, így ér a holnap,
 hiába fénylik a szőren a bányaló,
 ágakra akadt az ég és a holt nap:
 a forró kávé befagyott sárga tó.

Vásznakból omolnak elő hidegek,
 a hosszú szerelem is úgy hiteget,
 mint a zászló nélküli kalózhajó.

Mi sokáig forog, végül mind kerek
 szemed két hintókerék, s én szekerek
 árnya vagyok: mi kezéd után hajol.

3.

Majd magadra üres leszel
 szép mellkasodról olvasol
 és narancsként kettéesel
 akár egy vadtartó vásól

Ágyadhoz epedőn vezet
 lepedőn simított kendőd
 kezeden csügg az erezet
 kakasszemű éjfél előtt

*Halak pénze fénnel fizet
arcodra ünnepkor jut csók
ők használják fürdővized
s éltetnek a bőröndkulcsok*

*Szeretlek míg gondolok rád:
„hideg szél fúj fázhat kezem
felejttem a tested bokrárt
amikor máshol vétkezem”*

4.

(G. Szabó Andreának)

*mindig érkezik valami
nem is lehet mást hallani
kapu alól csorog beszéd
lovaskocsi nagy betegség
és történik indok nélkül
szénben lobogás sötétül
új kerül a régi mellé
mintha asszony fiát lenné
aztán ülnek így sokáig
avatatlanul halálig
fáradó szemüktől rejtve
víg istenek kedve kelyhe
farkasétvágy saját toron
fehér fogon fogott korom
megmérhetnénk kilenc rőffel
érett fővel vad erőkkal
hegyet hóval mélyt az éjjel
egyiket egy más személlyel
gyűlölt szívünk gyúló alját
viselt kereszt között kajlát
szemünk előtt élet omlík
porhüvelyig gerinccsontig
s malomajtón a fölösleg
aki bent van csak az ölhet*

5.

A jég mintha játéka
és a fekete patak
és büntelenül a kéz
mely bábuját elhagyta
rácsap:

hogy magát a hajnal megszülje
fordul még a levegő
lassan múlik az éjszaka
és fölkiált ahogy tárul:
rovargyűjtemény az úr
féműk a csillagok
és a bábu – ötpalacknyi vér –
végül az ég morzsáira hull.

